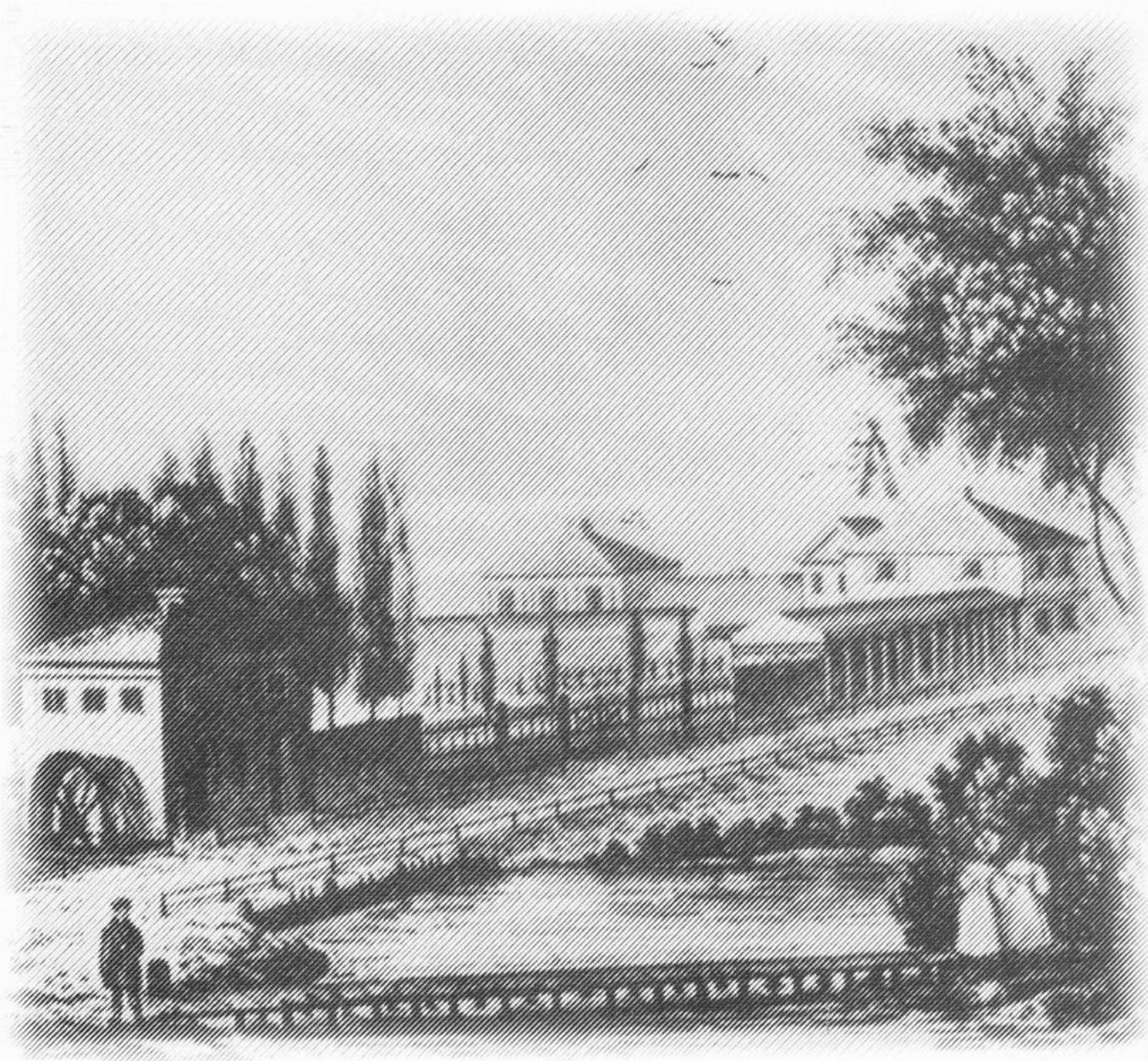

МУЗЫКА СЯМ'І АГІЦСКІХ

«БЕЛАРУСКАЯ КАПЭЛА»

МУЗЫКА СЯМ'І АГІНСКІХ

ВАКАЛЬНЫЯ ТВОРЫ

МІНСК
ТАА «Паліфакт»
2000

ББК 85.31

М89

УДК 786+787

Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь
Творчы калектыў «Беларуская Капэла» (ТА «НАВТ РБ»)
ТАА «Паліфакт»

Серыя нотных выданняў «Музыка старажытных сядзібаў»

Выпуск 6

Серыя заснавана фірмай «Паліфакт» у 1995 годзе

Галоўны рэдактар серыі
В. І. Скорабагатаў

Навуковы рэдактар
В. У. Дадзіёмава

Укладанне
Г. Б. Каржанеўская, В. І. Скорабагатаў

Музычная рэдакцыя
Г. Б. Каржанеўская

Уступ
С. В. Немагай
Пераклад на англійскую
В. С. Місюкавец

Пераклад з польскай
В. С. Сёмуха

Пераклад з французскай
В. С. Сёмуха, Л. А. Казыра

Пераклад з італьянскай
В. С. Сёмуха, Ю. В. Тамашэвіч

Рэцэнзент
доктар мастацтвазнаўства, прафесар Г. Г. Куляшова

Выказваем шчырую падзяку за фінансавую падтрымку выдання кампаніі ТАА «Грынтур»

ISBN 985-6107-25-3

© «Беларуская Капэла» (ТА «НАВТ РБ»), 2000

© ТАА «Паліфакт», 2000

Вытокі

У Залессі, маляўнічым куточку зямлі беларускай, у палацы, ля старога фартэпіяна дагараюць свечы. Музыканты ўжо даўно разышліся, але чароўныя гукі сумнай і адначасова мужнай мелодыі паланеза ўсё яшчэ лунаюць у мяккім вечаровым сутонні. Яны нібыта прыпыняюць няўмольную плынь часу і ўваскрашаюць старонкі жыцця старадаўняга княскага роду...

Згодна з паданнем, Агінскія бяруць свой пачатак ад слаўных Рурывічавіч. Іх апекунамі былі святыя Барыс і Глеб, якія на старых геральдычных выявах «ахоўвалі» герб роду — «Залатую браму».

Вядома, што продкі Агінскіх насілі прозвішчы Глазына і Глушонак, з XIV стагоддзя жылі на Смаленшчыне і вызнавалі праваслаўе. У канцы XV стагоддзя Дзмітры Іванавіч Глушонак атрымаў ад Вялікага князя Аляксандра Ягелончыка прывілей на маёнтак Агінты, ад назвы якога вядзе пачатак знакамітая фамілія.

Лёс распарадзіўся так, што Агінскія засталіся ў людскай памяці як асветнікі, мецэнаты, аматары прыгожых мастацтваў. Князь Багдан Агінскі яшчэ напачатку XVII стагоддзя заснаваў друкарню ў Еўі, Шыман Караль Агінскі стаў фундатарам Віленскага касцёла кармелітаў босых, а Марцыян Міхал Агінскі быў патронам-заснавальнікам Менскай езуіцкай калегіі. Менавіта ў яго гонар у 1689 годзе была пастаўлена п'еса «Трыумфальная брама» — першы тэатральны спектакль у Менску.

Сярод Агінскіх было нямала і тых, хто найбольшым замілаваннем дарыў музыку. Менавіта ў гэтым мастацтве Агінскія пакінулі свой прыкметны, глыбокі след.

Истоки

В Залесье, живописном уголке белорусской земли, во дворце, около старого фортепиано догорают свечи. Музыканты уже давно разошлись, но прекрасные, пленительные звуки грустной и в то же время мужественной мелодии полонеза всё ещё витают в мягком вечернем сумраке. Они словно останавливают неумолимое течение времени и воскрешают страницы жизни древнего княжеского рода...

Согласно преданию, Огинские берут своё начало от славных Рюриковичей. Их опекунами были святыя Борис и Глеб, которые на старинных геральдических изображениях «охраняли» герб рода — «Золотые врата».

Известно, что предки Огинских носили фамилии Глазына и Глушонак, с XIV века жили на смоленской земле и исповедовали православие. В конце XV столетия Дмитрий Иванович Глушонак получил от Великого князя Александра Ягелончика право на владение поместьем Огинты, от названия которого ведёт начало знаменитая фамилия.

Судьба распорядилась так, что Огинские остались в людской памяти как просветители, меценаты, любители изящных искусств. Князь Богдан Огинский ещё в начале XVII века заложил типографию в Ивье. На средства Сымона Кароля Огинского был построен Виленский костёл босых кармелитов. Марциан Михал Огинский стал патроном Минского иезуитского коллегіума. Именно в его честь в 1689 году была поставлена пьеса «Триумфальная арка» — первый театральны спектакль в Минске.

Среди Огинских было немало и тех, кто самой большой любовью одаривал музыку. Именно в этом искусстве Огинские оставили наиболеe приметный, глубокий след.

The Origin

Candles are burning down next to the old piano in Zalesse, a picturesque corner of the land of Belarus. The musicians are long gone but the magic sounds of the sad but yet high-spirited melody of polonaise are still drifting in the soft evening twilight. They seem to be holding up the inexorable flow of time and bring back to life the leaves of the old-time prince family history book.

The story goes that the Aginskis originate from the famous Ruryk family. Their protectors were Saints Barys and Gleb who «guarded» the family coat of arms — the Gold Gate — on the ancient heraldic representations.

It is known that the Aginskis' ancestors' family names were Glazyna and Glushonak; they lived in the Smolensk region since the 14th century and professed the Orthodox religion. In the end of the 15th century, Dzmityr Ivanavich Glushonak obtained from Grand Duke Alyaxandar Yagyelonchyk the right to the Aginty estate which initiated the Aginski family.

The fortune was such that the Aginskis remain in people's memory as enlighteners, sponsors and amateurs of fine arts. Prince Bagdan Aginski founded a printing shop in Euye as early as in the beginning of the 17th century, Shyman Caral Aginski was the founder of the Church of Carmelites the Barefooted in Vilnya, and Martsyan Mikhal Aginski was the patron and founder of the Mensk Jesuit Collegium. It was in his honor that «The Arch of Triumph» — the first theatrical performance in Mensk — was staged in 1689.

There were quite a number of the Aginskis who felt it the greatest pleasure to present people with music. This is the art in which the Aginskis left behind their deep and noticeable imprint.

Гетман-кларнет

Міхал Казімір Агінскі (1728-1800) праславіўся як мецэнат, пісьменнік, жывапісец, кампазітар, выдатны выканаўца на некалькіх музычных інструментах. З маладых гадоў яго вабіла палітычная кар’ера, але, як у адзін голас сцвярджалі знаёмыя Агінскага, ягоным пакліканнем была музыка.

Сваё скрыпічнае майстэрства Міхал Казімір дасканаліў у знакамітага Дж. Б. Віёці. У 1760 годзе ў Парыжы ён так уразіў сваёй іграй на арфе Д. Дзідро, што славу ты асветнік напросіў маладога князя напісаць артыкул «Арфа» для французскай «Энцыклапедыі». Міхал Казімір добра граў і на кларнеце, за што сучаснікі жартам называлі яго «гетман-кларнет».

У 1761 годзе Агінскі пераязджае ў Слонім і прымаеца за ажыццяўленне грандыёзных цывілізатарскіх праектаў: пракладае дарогі-тракты, будуе канал «Порт Агінскі», што злучае басейны Балтыйскага і Чорнага мораў.

У канцы 70-х гадоў у Слоніме будуецца тэатр «Новая опера». Пры сваёй «сядзібе музаў» гетман стварае вялікі ансамбль вакалістаў і інструменталістаў, які не саступае лепшым музычным калектывам Заходняй Еўропы. Жыццё «Палескіх Афінаў» упрыгожваюць вядомыя творы Ё. Х. Баха, Ё. В. Стаміца, Ё. Гайдна, Ф. Ё. Гасэка. Бліскавае музычнае майстэрства Міхала Казіміра дазваляе яму саліраваць у скрыпічных канцэртах Гайдна, Бакерыні, Віёці, Родэ, Кройцэра і Хофмайстра. У 1777 годзе ў Слоніме ўзнікае балет і школа для падрыхтоўкі мясцо-

Гетман-кларнет

Михал Казимир Огинский (1728-1800) прославился как меценат, писатель, живописец, композитор, выдающийся исполнитель на нескольких музыкальных инструментах. С молодых лет его привлекала политическая карьера, но, по единогласному мнению окружения Огинского, его главным призванием была музыка.

Свое скрипичное мастерство Михал Казимир совершенствовал у знаменитого Д. Б. Виотти. В 1760 году в Париже он так восхитил своей игрой на арфе Д. Дидро, что известный просветитель попросил молодого князя написать статью «Арфа» для французской «Энциклопедии». Михал Казимир хорошо играл и на кларнете, за что современники в шутку называли его «гетман-кларнет».

В 1761 году Огинский переезжает в Слоним и принимается за осуществление грандиозных цивилизаторских проектов: прокладывает дороги-тракты, строит канал «Порт Огинский», который соединяет бассейны Балтийского и Чёрного морей.

В конце 70-х годов в Слониме возводится театр «Новая опера». При своей «усадьбе муз» гетман создаёт большой ансамбль вокалистов и инструменталистов, который не уступает лучшим музыкальным коллективам Западной Европы. Жизнь «Полесских Афин» украшают известные сочинения И. Х. Баха, И. В. Стаміца, Й. Гайдна, Ф. И. Госсэка. Блестящее музыкальное мастерство Михала Казимира позволяет ему солировать в скрипичных концертах Гайдна, Боккерини,

The Clarinet Hetman

Mikhal Casimir Aginski (1728-1800) became famous as a Maecenas, writer, artist, composer, and virtuoso player on several musical instruments. He was attracted by a political career from his young years, but, as was unanimously stated by Aginski's friends, his avocation was music.

Mikhal Casimir perfected his violin playing skills under the guidance of the well-known J. B. Viotti. In 1760 in Paris he impressed Denis Diderot with his harp performance so much that the famous enlightener devoted to the young prince the article «Harp» in his «Encyclopédie». Mikhal Casimir played the clarinet well for which reason his contemporaries nicknamed him «The Clarinet Hetman».

In 1761, Aginski moves to Slonim and turns his hand to the implementation of grandiose civilizing projects: he breaks roads and builds a canal named the Aginski Port which connected the Baltic and Black Sea areas.

In the end of the 70s, the New Opera theatre is being built in Slonim. The hetman creates a large ensemble of vocalists and instrumentalists at his «Estate of Muses», which yields to none of the best art groups of Western Europe. The life of «Athens of Palesse» is decorated with well-known creations by I. C. Bach, J. W. Stamitz, J. Haydn, F. J. Gossek. The brilliant musical skill enables Mikhal Casimir to solo in violin concertos by Haydn, Boccherini, Viotti, Kreutzer and Hoffmeister. In 1777, a ballet and a school for training local dancers appear in Slonim, where work a

вых танцораў, дзе працуюць кампазітар Фэлічэ Марыні, балетмайстры Ноак і Францішак Шлянцоўскі, дырыжоры Ёзэф Паулі і Алесандра Данэзі.

Будуючы храм мастацтва, Агінскі выпрабуе і ўласныя кампазітарскія сілы. Ён піша оперы «Зменены філосаф», «Становішча саслоўяў», «Сілы свету», «Цыганы» і «Елісейскія палі». У сваім паэтычным двухтомніку «Байкі і ня байкі, напісаныя слонімскім жыхаром» (Варшава, 1788) Міхал Казімір змяшчае 12 песень і дуэт у суправаджэнні дзвюх скрыпак і віяланчэлі. За вонкавай прастатой музычных і паэтычных вобразаў гэтых «няхітрых песенек» крыецца новая для свайго часу ідэя іх аб'яднання ў вакальны цыкл, што з'яўляецца дужа ранейшым папярэднікам «Далёкай каханай» Л. ван Бетховена (Вена, 1816) і «Прыгожай млынаркі» Ф. Шуберта (Вена, 1820).

Пасля падзелаў Рэчы Паспалітай і паўстання Касцюшкі рэзідэнцыя Агінскага канфіскуецца і хутка прыходзіць у заняпад. Апошнія гады Міхал Казімір праводзіць у сваіх палацах у Варшаве і Галенаве, дзе атачае сябе музыкай і мастацтвам — тым адзіным, што «ўтрымлівае яго пры жыцці».

Палітык-музыкант

Аўтар славутага паланеза «Развітанне з Радзімай» Міхал Клеафас Агінскі (1765-1833) нарадзіўся ў Гузаве каля Варшавы. Бліскуючую адукацыю ён атрымаў пад кіраўніцтвам французска-гувернёра Жана Ралея, а першыя навыкі ігры на скрыпцы і фартэпіяна — у маладога Восіпа Казлоўскага.

Віотты, Родэ, Кройцера і Гофмайстэра. В 1777 году в Слониме возникает балет и школа для подготовки местных танцоров, где работают балетмейстеры Ноак и Франтишек Шленцовский, композитор Феличе Марини, дирижёры Йозеф Паули и Алессандро Данези.

Созидая храм искусств, Огинский пробует и собственные композиторские силы. Он пишет оперы «Изменившийся философ», «Положение сословий», «Силы мира», «Цыгане» и «Елисейские поля». В своём поэтическом двухтомнике «Сказки и не сказки, написанные слонимским жителем» (Варшава, 1788) Михал Казимир помещает 12 песен и дуэт в сопровождении двух скрипок и виолончели. За внешней простотой музыкальных и поэтических образов этих «нехитрых песенек» скрывается новая для своего времени идея объединения их в вокальный цикл, который является значительно более ранним предшественником «Далёкой возлюбленной» Л. ван Бетховена (Вена, 1816) и «Прекрасной мельничихи» Ф. Шуберта (Вена, 1820).

После разделов Речи Посполитой и восстания Костюшко резиденция Огинского быстро приходит в упадок. Последние годы Михал Казимир проводит в своих дворцах в Варшаве и Голёнове, где окружает себя музыкой и искусством — тем единственным, что «удерживало его при жизни».

Политик-музыкант

Автор знаменитого полонеза «Прощание с Родиной» Михал Клеофас Огинский (1765-1833) родился в Гузове, неподалёку от

composer Felice Marini, choreographers Noak and Frantsishak Shlentsovskiy, conductors Joseph Pauli and Alessandro Danezi.

While building a temple of arts, Aginski tries his own music composing abilities. He is the author of such operas as «Changed Philosopher», «Status of Estates», «Forces of the World», «Bohemians», and «Champs-Élysées». In his two-volume poetry book «Fables and No Fables Written by Slonim Townman» (Warsaw, 1788) Mikhal Casimir places 12 songs and a duet accompanied by two violins and a violoncello. The outward simplicity of musical and poetical images of these «easy songs» hides the then new idea of combining them into a vocal cycle, which is a much earlier precursor of Ludwig van Beethoven's «To the Distant Beloved» (Vienna, 1816) and Franz Schubert's «Miller's Beautiful Daughter» (Vienna, 1820).

After the partition of Rech Paspalitaya and the uprising headed by Kastyushka, Aginski's residence was confiscated to shortly fall into decay. Mikhal Casimir spent his last years in his palaces in Warsaw and Golenow where he surrounds himself with music and arts — the only thing that «held down his life».

Politician and musician

The author of the famous polonaise «Farewell to Homeland» Mikhal Kleaphas Aginski (1765-1833) was born in Gusow near Warsaw. He received brilliant education under the guidance of his French home teacher Jean Roley, while his initial violin and piano playing skills were formed by young Vosip Kazlousky.

Ужо ў 19 гадоў Міхал Клеафас становіцца дэпутатам сейма, а ў 24 — дыпламатам у Гааге і Лонда-не. У 1794 годзе ён становіцца пад штандары Тадэвуша Касцюшкі. На чале ўласна ўзброенага атраду конных стралкоў Агінскі змагаецца пад Валожынам, Івянцом і Вішневам. Пасля задушэння паўстання ён эмігруе і жыве ў Вене, Венецыі, Не-апалі, Канстантынопалі і Пары-жы. Верагодна каля 1798 года Агін-скі піша сваю адзіную оперу «Зеліс і Валькур», у якой у алегарычнай форме выказвае надзеі суайчынні-каў на выратаванне сваёй радзімы «Вялікім войскам» Напалеона.

У 1802 годзе, страціўшы веру ў Банапарта, Міхал Клеафас пры-сягае Аляксандру I і становіцца сенатарам Расійскай імперыі. Ён прыязджае ў атрыманы ў спадчы-ну ад свайго дзядзькі Францішка Ксаверыя маёнтак Залессе, што ляжыць на шляху з Вільні да Мен-ску. З часам гэтая ціхая сядзіба пачынае вабіць гасцей сваімі пры-гожымі паркамі, таямнічымі аль-танкамі і музычнымі вечарамі ў прасторным палацы. У спакойнай плыні залескіх дзён адзін за адным паўстаюць творы Міхала Клеа-фаса — паланезы і рамансы, што даносяць да нас чароўны водар эпохі ранняга рамантызму. Музы-ка рамансаў Агінскага, большасць якіх напісаная на ўласныя вершы, спалучае ў сабе італьянскую кан-тылену з мяккай песеннасцю, якая, магчыма, была навеяна ла-годнымі беларускімі пагоркамі ды маляўнічымі берагамі ракі Вільні, што цячэ недалёка ад залескай сядзібы. Водгаласы вакальных твораў Міхала Клеафаса можна пачуць у сачыненнях Р. Шумана і Ф. Ліста, а найболей — у раман-сах рускіх кампазітараў: П. Була-хава, М. Глінкі, П. Чайкоўскага...

Варшавы. Блестящее образование он получил под руководством француза-губернёра Жана Ролея, а первые навыки игры на скрипке и фортепиано — у молодого Осипа Козловского.

Уже в 19 лет Михал Клеофас становится депутатом сейма, а в 24 — дипломатом в Гааге и Лондоне. В 1794 году он становится под знамёна Тадеуша Костюшко. Во главе вооружённого на его средства отряда конных стрелков Огинский сражается под Воложином, Ивенцом и Вишневом. После подавления восстания он живёт в Вене, Венеции, Неаполе, Константинополе и Париже. Вероятно около 1798 года Огинский пишет свою единственную оперу «Зелис и Валькур», которая в аллегорической форме воплощает надежды соотечественников на спасение своей родины «Великой армией» Наполеона.

В 1802 году, потеряв веру в Бонапарта, Михал Клеофас присягает Александру I и становится сенатором Российской империи. Он приезжает в полученное в наследство от своего дяди Франтишка Ксаверия поместье Залесье, которое расположено на пути из Вильно в Минск. Со временем эта тихая усадьба начинает привлекать гостей своими прекрасными парками, таинственными беседками и музыкальными вечерами в просторном дворце. В мерном течении залеских дней рождаются музыкальные произведения Михала Клеофаса — полонезы и романсы, доносящие до нас чудесный аромат эпохи раннего романтизма. Музыка романсов Огинского, большинство которых написано на собственные стихи композитора, соединяет в себе итальян-

As early as at the age of 19, Mikhal Kleaphas becomes the deputy of the Sejm and at 24 he is a diplomat in the Hague and London. In 1794 he joins the banner of Tadevush Kastyushka. At the head of a detachment of horse riflemen armed at his own cost, Aginski fights at Valozhyn, Ivyanets and Vishneva. After the uprising was suppressed he emigrates and lives in Vienna, Venice, Naples, Constantinople, and Paris. Probably in 1798, Aginski writes his only opera «Zelys and Valkur» in which he expressed the hope of his fellow countrymen for salvation of their homeland by Napoleon's «Great Army».

In 1802, having lost his belief in Napoleon, Mikhal Kleaphas swears his allegiance to Alexander I and becomes a senator of the Russian Empire. He arrives at the Zalesse estate received from his uncle Frantsishak Ksavery, which is located on the road from Vilnya to Mensk. With time this quiet homestead begins attracting guests with its beautiful parks, mysterious gazebos and musical parties in a spacious palace. In the placid flow of Zalesse days, Mikhal Kleaphas' pieces of art — polonaises and romantic songs — appear one by one to bring to us the magical scent of the early Romanticism epoch. The music of Aginski's romances most of which were written to his own poetry joins together the Italian chantilena and the soft melodies that might have been brought about by smooth Belarusian hills and picturesque banks of the Viliya river, which flows close by the Zalesse homestead. The echoes of Mikhal Kleaphas' vocal pieces can be heard in the compositions by R. Schumann and F. Liszt, and, more

У 1822 годзе Агінскі вырашае пакінуць свой дом і край. Апошнія гады яго жыцця мінаюць у Фларэнцыі. Тут ён сканчвае рукапіс «Лістоў пра музыку», дапамагае вядомай піяністцы Марыі Шыманоўскай, публікуе ў выдавецтве Рыкордзі свае рамансы і паланезы. У Фларэнцыі ён рыхтуе да друку ўласныя «Мемуары», у якіх неаднойчы ўзгадвае пра свае беларуска-літвінскія карані.

Музыка Агінскага была надзвычай папулярнай як пры жыцці, так і пасля смерці кампазітара. Яго паланезы распачыналі тагачасныя баляванні, вялікімі тыражамі выдаваліся ў Вене, Мілане, Празе, Берліне, Пецярбургу. Высокую адзнаку творчасці Агінскага даюць Э. Т. А. Гофман, К. М. Вэбер, Ф. Ліст. Рамантычна пераасэнсаваныя паланезы Агінскага натхняюць творчасць маладога Шапэна, а для нас становяцца сімвалам той далёкай і незабыўнай эпохі...

Амаль невядомы сын

Другі сын Міхала Клеафаса — Францішак Ксаверы Агінскі (1801-1837), свае юнацкія гады правёў у Бжэзінах — родавым маёнтку дзеда Антонія Ласоцкага. Пасля ўтварэння Польскага Каралеўства (1815) ён прыязджае ў Варшаву, а затым вучыцца ў Дрэздэне і Вільні, дзе сябрае са знакамітымі філаматамі і філарэтамі.

Працуючы на дзяржаўнай службе, Францішак Ксаверы мае і рэпутацыю добрага піяніста, які пастаянна выступае з музычнымі творамі свайго бацькі. Ксаверыю належыць шэраг уласных вакальных і інструментальных мініяцюр, якія друкуюцца ў выдавецтвах

скую кантилену с мягкой песенностью, которая, возможно, была навеяна милыми белорусскими пейзажами и живописными берегами реки Вилии, которая течёт неподалёку от залесской усадьбы. Отголоски вокальных произведений Михала Клеофаса можно услышать в сочинениях Р. Шумана и Ф. Листа, а более всего — в романсах русских композиторов: П. Булахова, М. Глинки, П. Чайковского...

В 1822 году Огинский решает покинуть свой дом и край. Последние годы его жизни проходят во Флоренции. Тут он заканчивает рукопись «Писем о музыке», помогает известной пианистке Марии Шимановской, публикует в издательстве Рикорди свои романсы и полонезы. Во Флоренции он готовит к печати собственные «Мемуары», в которых неоднократно вспоминает про свои белорусско-литвинские корни.

Музыка Огинского была необычайно популярной как при жизни, так и после смерти композитора. Его полонезы открывали балы того времени, большими тиражами издавались в Вене, Милане, Праге, Берлине, Петербурге. Высокую оценку творчеству Огинского дают Э. Т. А. Гофман, К. М. Вебер, Ф. Лист. Романтически переосмысленные полонезы Огинского вдохновляют творчество молодого Шопена, а для нас становятся символом той далёкой и незабываемой эпохи...

Почти неизвестный сын

Второй сын Михала Клеофаса — Франтишек Ксаверий Огинский (1801-1837), свои юношеские годы провёл в Бжезинах — родовом поместье деда Антония Ласоц-

frequently, in the romances by Russian composers P. Bulakhov, M. Glinka, and P. Tchaikovsky.

In 1822 Aginski decides to leave his home and country. He spends the last days of his life in Florence. There he finishes his manuscript «Letters on Music», helps the famous pianist Maria Shymanovska, and publishes his romances and polonaises at Ricordi's printing house. In Florence he prepares for publishing his «Memoirs» in which he not infrequently mentions his Belarusian-Litsvin origin.

Aginski's music was unusually popular both when the composer was alive and after his death. His polonaises used to start the then balls, and were published in large editions in Vienna, Milan, Prague, Berlin and Petersburg. Aginski's creative work was glamorized by E.T.A. Hoffmann, C. M. von Weber, F. Liszt. Aginski's romantically rethought polonaises inspired the creative work of young Chopin, while for us they became a symbol of that distant and unforgettable epoch.

An almost unknown son

The second Mikhal Kleaphas' son — Frantsishak Ksavery Aginski (1801-1837) — spent his juvenile years in Bzheziny — family estate of his grandfather Anthony Lasotsky. After the creation of the Kingdom of Poland (1815) he goes to Warsaw and later studies in Dresden and Vilnya where he neighbors with well-known philomats and philarets.

Being at the Civil Service, Frantsishak Ksavery, however, has a reputation of a good piano player who regularly performed with his father's compositions. Ksavery has a number of his own vocal and instrumental

Ю. Дамброўскага, Ф. Ключоўскага і В. Бжэзіны. Адно з іх прысвечаныя жонцы Ксаверыя Марыі з дому баронаў фон Ранэ, іншыя — ягонаму бацьку Міхалу Клеафасу, якога сын ніколі не ведаў і разам з тым абагаўляў...

Шлях да вечнасці

У віры стагоддзяў не згасе агеньчык памяці аб велічным родзе Агінскіх. Мужных ваяроў і ўплывовых палітыкаў зрабіла несяротнымі любоў да вечнай прыгажосці. Помнікам гэтай сям'і, якога не зруйнае бязлітасны час, сталі няўлоўныя гукі музыкі — самага неспасціжнага з мастацтваў...

кого. После образования Польского Королевства (1815) он приезжает в Варшаву, а затем учится в Дрездене и Вильно, где общается с известными филоматами и филаретами.

Работая на государственной службе, Франтишек Ксаверий пользуется репутацией хорошего пианиста, постоянно исполняющего музыкальные произведения своего отца. Ксаверию принадлежат и ряд собственных вокальных и инструментальных миниатюр, которые выходят в изданиях Ю. Домбровского, Ф. Ключовского и В. Бжезины. Одни из них посвящены жене Ксаверия Марии из дома фон Ронне, другие — его отцу Михаилу Клеофасу, которого сын никогда не знал и вместе с тем обожествлял...

Путь к вечности

В водовороте столетий не гаснет огонёк памяти о величественном роде Огинских. Мужественных воинов и влиятельных политиков привела к бессмертию любовь к вечной красоте. Памятником этой семье, который не разрушит безжалостное время, стали неуловимые звуки музыки — самого непостижимого из искусств...

miniatures which were printed by publishing houses of J. Dombrovski, F. Klukovski and V. Bzhezina. Some of them were devoted to Ksavery's wife Maria of the baron von Ronne family, others — to his father Mikhal Kleaphas whom he never knew but nevertheless deified.

A way to eternity

Twirls of centuries cannot blow out the twinkle of memory of the great Aginski family. The love to eternal beauty immortalized the fearless warriors and influential politicians. Subtle sounds of music — the most fathomless of the arts — became a monument to this family, that will never be ruined by relentless time.

**МІХАЛ КАЗІМІР АГІНСКІ —
ГАННА КАРЖАНЕЎСКАЯ**

**ДА КАСІ
ФРАГМЕНТЫ ВАКАЛЬНАГА ЦЫКЛУ**

ПРА ДАРАГОЕ ІМГНЕННЕ

O drogim momencie

Andante

Allegro assai ♩ = 144

1. Дру - жа мой, бо - лей піль у - жо не ў змо - гу,
 1. Mój przy - ja - cie - lu, już ja pić prze - sta - je,

я на зда - бы - чу мо - ман - ту ча - ка - ю, ён у ка -
 cze - kam go - dzi - ny przy - rze - czo - nej, mi - łość na -

37

хан - ні дасць мне пе - ра - мо - гу, хи - ба ця - пер я -
 ko - niec zwy - cię - stwo mi da - je, czy - liż za - nied - bać

42

го я за - няд - ба - ю? Не ўпу - сці я - го, крый Бо - жа, —
 mo - গে o - nej. Nie późń, co jest mo - ją chwa - łą,

47

mp

хві - ля ўсё па - ніш - чыць мо - жа. А ка - лі за -
 je - den mo - ment stra - ci са - łą. Je - den mo - ment

53

пал ас - лаб - не, хто ж та - го ка - хан - ня праг - не.
 przy niej róż - ну, mój u - czy - ni pło - mień próż - ну.

65 *mf* *ten.* *p* *ten.* *mp* *ten.* *pp morendo*

2. Рэдка каханкі дораць нам прызнанне,
 Рэдка прымаюць сэнтывенты з верай,
 Злоўлены трапна момант у каханні
 Лучыць Лукрэцыю з Венерай.
 І няважна, што прычынай,
 Важны момант і хвіліна.
 Можа, я ў любові згіну,
 Ды каханай не пакіну.

2. Tego morału, prawi przyjaciele,
 Weźcie sentyment mój za szczerzy,
 Za moment wzięty zręcznie, zbliża wiele
 Samą Lukrecją do Wenery,
 Ale jeśli strzał nie dojdzie,
 Już na zawsze chybna pojdzie,
 Kiedy moment jej słabości,
 Nie pomoże wręcz miłości.

НЕСПАДЗЯВАНЫ ДОБРЫ ДЗЕНЬ *Niespodziewany dobry dzień*

Andante ♩ = 66

mf f

9 *p*

13 *mf*

17 *p*

1. Па - ля - ваў я ў ле - се і рап - тоў - на згле - дзеў:
1. Po - lu - jać ro - las - ku, uł - rza - łem na pias - ku

21

на тра - ве му - рож - най дзе - вань - кі пры - го - жай
sa - mot - nie le - жа - са w ро - лу ду - мя - жай са ,

25

бе - лень - ка - е ліч - ка, спа - ла, ах! дзя - віч - ка,
slich - na Pa - ste - recz - ке, ah! Kto - rej mi - necz - ке

ко - сась - кі, як хва - лі, ліч - ка на - кры - ва - лі,
 mi - łość chy - ba sa - ma o - kry - ła wdzię - ka - mi.

29 *p* *mf* *p* *mf*

во - да - рам спа - кус - ным ча - ра - ва - лі вус - ны.
 Ta - kie wdzię - ków mnóst - wo, i We - ne - ry Bóst - wo,

33 *mp*

Цно - таў гэт - кай ме - ры не бы - ло ў Ве - не - ры.
 od - kruč nie u - mia - ło, cho - siaż się ko - cha - ło.

37 *mf*

41

45 *f*

2. Неба! Што тут стала
 На душы! Слоў мала –
 Аж здалося, быццам
 Мара явай сніцца, –
 Можа, гэта дзіва
 Вочы асляпіла?
 Дзеванька, не дзіва,
 Мне любоў радзіла!
 Паланіў я птушку –
 Дзеваньку-пастушку.
 І на шчасце сёння
 Сам я у палоне.

2. Nieba! co się stało
 Ze mną? Słowa mało;
 Takie wdzięków mnóstwo,
 I Wenery Bóstwo,
 Odkryć nie umiało,
 Chociaż się kochało.
 Ta piękność się zdała,
 Że w mym łonie spała,
 I jeśli jej siły,
 Powaby uspiły,
 Jej serce czuwało
 Nad tym, co się stało.

ПРА МАСКІ O minach

Maestoso ♩ = 84

1 *f* *mf*

6 *f* *mf*

10 *mp*

1. Mac - ki, не
 1. Wszy - stko jest

тва - ры, ба - чым мы на - во - кал, мас - ка - ю гра - ем, а за
 мі - па, со wi - dzim на świe - cie, każ - dy gra twa - рза, а we -

15
 ěй на - мер ха - ва - ем. Дзе дум - ка й мо - ва
 wnetrz - ność cho - wa, in - sza myśl, cho - ciaz

19
 слу-жаць для вы - го - ды, там ўсё фаль - шы - ва,
 in - ną je - zyk ple - cie, ucz - ci - wy na - wet mu - si

23
 там вы - ро - ды. З Ка - сям ў свет ні - ко - лі
 wa - żąc sło - wa. Mam też i ja min - ke,
f *p poco marcato*

28
 не і - дзем без ма - сак, мас - кі ад - кі - да - ем, ка - лі з ёй сам -
 któ - ra Ka - sia no - si, lecz i ta ja cho - wa, gdy o nią

на - сам.
pro - si.

32 *mf*

Poco meno mosso

37 *f*

42 *p* *tr*

46 *f* *rit.* *molto* *tr*

2. Перш чым какетка ў масцы зашыкуе,
Колькі ж умельствам прыкласціся мусіць—
Зіркну на пажа, з гэтым пажартуе,
Тога прылашчыць ды й спакусіць.
З Касяй ў свет ніколі не ідзем без масак,
Маскі адкідаем, калі з ёй сам-насам.

2. Kokietka niżli swą minkę wystroi,
Do wiełaż sztuka przykładać się musi?
Na tego zyrknie, a z owym pobroi,
Tego uściśnie, a drugiego skusi.
Mam też i ja minkę, którą Kasia nosi,
Lecz i ta ją chowa, gdy o nią prosi.

ПРА НАВІГАЦЬЮ

O żegludze

Moderato ♩ = 100

1 *mf*

5 *p* *cresc.* *mf*

mp

1. Той шча - слі - вы, хто вяс-лу - е, хто з сяб - роў - кай
 1. Ten szcze - śli - wy, co że - glu - je, z swą kom - pan - ką

9 *mp*

ла - ві - ру - е. Я у лод - цы не са - мог - ны,
 la - wi - ru - je, nie sa - mot - ny w swo - jej ło - dzi,

12

на прас - тор кі - ру - ю вод - ны.
 po naj - więk - szej wo - dzie bro - dzi.

15 *f*

poco a poco animato

Вѣс - лы, вѣс - лы, вѣс - лы ў во - ду, на ва - дзе не
Wios - łem, wios - łem, wios - łem ро дзе, aż рó - ки się

19 *p*

трэ - ба бро - ду, вѣс - лы, вѣс - лы, вѣс - лы ў во - ду, на
u - spro ko - i, wios - łem, wios - łem, wios - łem ро дзе,

22

на су - лад - дзе і на зго - ду, на су - лад - дзе
kie - dy nad - to wie - le bro - i, kie - dy nad - to

25 *p poco a poco cresc. ed. accell.*

1. і на зго - ду. // 2. і на зго - ду.
wie - le bro - i. // wie - le bro - i.

28 *f più mosso*

2. Нас кахання бура носіць,
Утапіць у моры грозіць,
Грозіць жудасцю ўсялякай,—
Кася тут — найлепшы якар.

Вёслы, вёслы, вёслы ў воду,
На вадзе не трэба броду,
Вёслы, вёслы, вёслы ў воду,
На суладдзе і на згуду,
На суладдзе і на згуду.

2. A gdy burza wszystko pęka,
Pograżeniem grozi, lęka,
Miota, rzuca, obie lice,
Wtenczas ona za kotwice.

Wiosłem, wiosłem, wiosłem po niej,
Aż póki się uspokoi,
Wiosłem, wiosłem, wiosłem po niej,
Kiedy nadto wiele broi,
Kiedy nadto wiele broi.

ПРА КАЛЯНДАР *O kalendarzu*

Moderato ♩ = 92

1. Мне ка - лян - дар мой — з кніг най - леп - шых кні - га, яс - на з я -
1. Ka - len - darz dla mnie, jest naj - więk - sza Xię - ga, bo ja w nim

го мне, хто і што як ро - биць, не - ба, зям - ля у
 znaj - de, co tyl - ko mam ro - bić, on і ро zie - mi,

16 *mf* *p*

ім, ма - роз, ад - лі - га, - хай сам не слу - жыць мне, дык і не шко - дзіць.
 і ро nie - bie się - ga, і gdy nie słu - ży, on nie мо - że szko - dzić,

20

Ах, каб кож - ны з нас, хто ў гэ - тым све - це ліш - ні, з ка - лян - да - рам стаў у -
 ba, gdyby koż - ny z lu - dzi miał Ка - len - darz w gło - wie, miał - by lep - sze

23

1. віш - ны. че - сі.
 2. // -віш - ны. че - сі.

26 *f* *mf*

Ах, каб кож-ны з нас, хто ў гэ-тым све-це ліш-ні, ка-лян-дар зай-меў, я -
 Ba, gdy - by też koż - ny z lu - dzi co świat mę - ci, miał Ka - len - darz

32 *p*

кі б ён, ах, я - кі б ён стаў у - віш - ны.
 w gło - wie, miał - by lep - sze chę - ci.

35 *f* *mf*

39

42 *f* *rit.* *tr*

2. А ў бесталковых ўсюль бездарожжа,
 Ім гаспадарка даць не зможа грошай,
 Што каляндар ім? Ці ж ён дапаможа?
 Ім дастаткова хіба што біць вошай.

Ах, каб кожны з нас,
 Хто ў гэтым свеце лішні,
 З каляндарам стаў увішны.
 Ах, каб кожны з нас,
 Хто ў гэтым свеце лішні,
 Каляндар займеў, які б ён,
 Ах, які б ён стаў увішны.

2. U takich Panów, gdzie się to tak zdarza,
 Ich gospodarstwo te będzie na końcu,
 Im nie potrzeba ani Kalendarza,
 Dość dla nich będzie, wsy bić po Miesiącu.

Ba gdyby też kożny z ludzi
 Co świat męci,
 Miał Kalendarz w głowie,
 Ba gdyby też kożny z ludzi
 Co świat męci,
 Miał Kalendarz w głowie,
 Miałby lepsze chęci.

ПРА ЗЯМЛЮ O ziemi

Moderato ♩ = 88

1 *f* *maestoso*

4 *mf*

7 *mf*

1. Ой, не прос - та так зя -
1. Słusznie Ma - zur zo - wie

10

мель - ка ча - ла - ве - ку - да - бра - дзей - ка, Да - бра -
zie - mie, mat - ka swo - ja, Do - bro - dzi - ka, bo ta

13

дзей - ка ма - ці ро - дам, і пля - мё - нам, і на -
ży - wi każ - da ple - mie, z na - tur każ - da, swoj - ska,

ро - дам. Скар-баў роз - ных, ды ня - ма - ла, нам зя-мель-ка пры - ха -
dzi - ка. Większe skar - by jeszcze w głę - bi trzyma, niż się świat mieć

16

ва - ла. Нам зя -//
chlu - bi. Jej moc //

20

f *poco rit.*

1. 2.

Poco meno mosso

Ка - ся, будзь тва - ё ха - цен - не мець зрал-лі пла - ды зям-ны - я, -
Ka - siu, jeś - li masz to chce - nie, by twa ro - la w o - woc po - szła?

23

p

Ка - ся ж квет - ка, Ка - ся дзеў - ка, дзя - куй, ма - ці да - бра-дзеі - ка.
Niech nie każ - de w niej na - sie - nie, traw - kę krze - wi, a - by do - szła.

27

mf

2. Нам зямелька без падаткаў
Стрэчы шлюбныя мацуе,
Аддаецца пад лапаты,
Церпіць, хоць сама працуе.
Ды не кожнае насенне
Родзіць каласы пустыя.

2. Jej moc daje, jej moc gnębi,
Jak się strzęśnie wszystko gubi.
Więcej jednak ma dobroci,
Więcej hojna, niżli swarna,
Chce, niech oracz czoło spoci,
Setne za to zbierze ziarna.

ПРА АГОЊЬ *O ogniu*

Andantino ♩ = 69

1. Ён бы - ва - е ў кож - най пло - ці, што жы - ве ў жы - вой пры - ро - дзе,
 1. O - gień w każ - dym by - wa cie - le, i być mu - si, mniej, czy wie - le,

13 *p*

без я - го і квет - ка ў по - лі не ма - гла б цві - сці ні - ко - лі.
 bo nim jed - nym wszy - stko ży - je, be - zeń kwiat się nie roz - wi - je.

17

Не пра той а - гонь ка - жу я, што ўсё ніш - чыць і бу - шу - е,
 А - ні мо - віць о тым, któ - гу nisz - czy, mo - rzy czyn na - tu - ry,

21 *mf*

што з гар - мат - ных лю - тых паш - чаў
 gdy z dział bly - ska, ро - ла bro - czy,

25 *cresc.*

ка - ра - лям на ўсе - ху хляш - ча.
 by się ras - ły Kró - lów o - czy.

29 *p*

Дай жа, Ка - ся, бо - лей жа - ру, я жы - ву та -
 Daj - że, Ka - siu, bez osz - czę - dy, og - nia, kie - dy

33 *p poco a poco cresc.*

бой і ма - ру.
 on jest wszę - dy.

36 *f* *p*

40 *mf*

2. Я пра той святы агніска,
Што заведем святым каханнем, –
Нават смачнае у місцы
Без яго нясмачным стане,
Пра агонь, што ацяляе,
Што ў грудзях святлом палае,
Ў цемры ночы ледзьве тлее,
А два сэрцы ласкай грэе.
Дай жа, Кася, болей жару,
Я жыву табой і мару.

2. Jakiej ceny lampka owa,
Przy której się jasność chowa,
I co tylko świeci tyle,
Jak dwóm sercom bywa mile.
Potym chwal ten, co rondelki,
Kopci razem sagan wielki,
Bo bez niego i w miłości,
Zbywać będzie na radości.
Dajże, Kasiu, bez oszczędzy,
Ognia, kiedy on jest wszędy.

ПРА ВАДУ *O wodzie*

Allegretto ♩ = 116

1. О! Крыш-таль зям-лі цу - доў - ны, у я - кі гля - дзяць ня -
1. O! Krzy - szta - le cud - пу zie - mi, w któ-rym nie - bo się prze -

бё - сы, жы - ва - твор - ны, цу - даў поў - ны, у кра - се тва - е дзі -
zie - га, któ - ry czy - nisz ży - ја - се - мі, co na zie - mi się o -

во - сы. Сэнс я - кі ў тым, сэнс дзя - во - чы, як слязь -
 піе - ра. Ja - ka war - tość ma w tym czy - nie, gdy łą

17 *mf* *mf* *8va* *8va*

мі сплы - ва - юць во - чы, ці ж бо кроп - лі,
 czar - ne o - ko spły - nie, te kro - pel - ki

21 *rit.* *mf* *Andante* ♩ = 66

што сплы-ва - юць, як па-топ, ка - го ка-ра - юць? Го - дзе, Ка - ся,
 wia - rę ma - rzą, że po - to - pem zno - wu ka - rzą. Ka - siu, nie płacz,

25

не жу - ры - ся, выт - ры слёз - кі, ус - міх - ні - ся, выт - ры слёз - кі,
 bo się przej - rzę, i w to wszy - stko, co masz, wej - rzę, i w to wszy - stko,

29 *p*

uc - mi x - ni - ся.
 co masz, wej - rzę.

33 *mf legato*

37

42 *mf* 6 *mf*

2. Ну, паплакала? Звялася?
 Вой, глядзі ж, мая ты Кася,
 Каб з маркотаю тваёю
 Не сплыла сама слязою.
 І ў каханні ёсць крынічка,
 Ды не красіць Касі лічка,
 Ад вады бо – слёз ні звання, –
 Вочы мокнуць ад кахання,
 Годзе, Кася, не журыся,
 Вытры слёзкі, усміхніся,
 Вытры слёзкі, усміхніся.

2. Kasiu, czyś się wyplakała?
 Czy po licach łza się lała?
 I gdy padły aż ku ziemi,
 Pojdiesz i ty wnet za niemi.
 Miłość ma też swe krynice,
 Co nie tylko kropią lice,
 Ale dajmy pokój wodzie,
 Kiedy oczy nadto bodzie.
 Kasiu, nie płacz, bo się przejrzę,
 I w to wszystko, co masz, wejrzę,
 I w to wszystko, co masz, wejrzę.

МІХАЛ КЛЕАФАС АГІНСКІ
ВЫБРАНЬЯ РАМАНСЫ

АДДАЮСЯ Я КАХАННЮ

Livrons nous au tendre amour

Andantino $\text{♩} = 69$

mf quasi cembolo

1. Ад - да - ю - ся
1. Li - vrons nous au

p

я ка-хан-ню ад цям-на і да від-на, хай не кі-не
ten - dre a - mour dès le - ver de l'au - ro - re, qu'a - mour nous u -

10

нас яд-нан-не і на поў-ным схі-ле дня. О, лю-боў-нас-
nisse en - so - re a - près le dé - clin du jour. Ob - jet d'un a -

14 *mf*

ці кры-ні - ца, ці ма-гла б ты так у-мець зноў пас - лаць мя -
 mour ex - trê - me, puis - se tue jus - qu'au tom-beau me trou - ver tou -

не на смерць, а са - мой ад - ной зня-быц-ца? А са - мой ад -
 jours nou - veau et res - ter tou - jours la mê - me, et res - ter tou -

ной зня - быцца?
 jours la même.

2. Ты кахаеш! Слова — дзіва,
 Польмя душы дае,
 Божая рука шчасліва
 Слёзы выцерла мае.
 А калі мне лёс варожы
 Ўдзельць спадчыны такой,
 Гордай я каханцы свой
 Лёс не кіну да падножжа.
 Лёс не кіну да падножжа.

2. Tu m'aimes! Mot plein de charmes
 Qui fait tressaillir mes sens!
 La main du dieu des amants
 A séché toutes mes larmes.
 Si la fortune ennemie
 Me laisse un trésor sans prix,
 Au fier amant de Cypris
 Je ne porte point envie.
 Je ne porte point envie.

3. Што мне ўдары грознай Паркі,*
 Што мне помслівы праклён,
 Як з пяшчотаю каханкі
 Сыдзе рэшта маіх дзён,
 Як анёл мой дух абудзіць,
 Да нябёс яго памкне,
 Хай твая рука ўва мне
 Польшыя душы астудзіць.
 Польшыя душы астудзіць.

3. Je brave les coups sanglants
 De la Parque menaçante,
 Si près de ma tendre amante
 Coulent mes derniers instants.
 Loin de toi, lorsque mon âme
 S'envolera vers les cieux,
 Que ta main ferme ces yeux
 Où les tiens lisaient ma flamme.
 Où les tiens lisaient ma flamme.

* Парка – у старажытнарымскай міфалогіі – багіня лёсу.

ПРА ДРОБЯЗЬ *Sur un rien*

Moderato ♩ = 88

1. Дро - бя - зі ма - юць
 1. Un rien est d'u - ne

моц - ну - ю по - вязь: дро - бязь на - ступ - ствы нам вя - дзе
 grande im - por - tan - ce, un rien pro - duit de grands ef - fets

ў вой - нах, ка - хан - ні і ў су - дзе, ша - лю схі - ліць су - ме - е
 en guerre, en a - mour, en pro - cés, un rien fait pen - cher la ba -

17 *p*

дро - бязь. Дро - бязь кі - ру - е сі - лай па - дзей,
 lan - se. Un rien nous pous - se au - près de grands,

23 *mf*

сі - лу ка - хан - ня да - ру - е, дро - бязь тай -
 un rien fait ai - mer des bel - les, un rien fait

29 *p*

му - е глузд лю - дзей, та - лент нам пал кры - ві гар - ту -
 sor - tir nos ta - lents, un rien dé - ran - ge nos cer - vel -

34

1. e. les. // - ны. // - teint.

40 *mf* *mf* *p*

2. З дробяззю меней, з дробяззю болей
Звязаны поспех найчасцей,
Дробязь лагодзіць лёс надзей,
Дробязь кіруе шалы волі.
Пал твой, каханне, вечна не вечны,
Дробязь вядзе ў шал сардэчны.
Пал твой, каханне, ах! — не вечны,
Дробязь вярэдзіць шал сардэчны.

2. D'un rien de plus, d'un rien de moins
Dépend le succès de nos soins,
Un rien flatte lorsqu'on espère
Un rien trouble lorsque l'on craint.
Amour! Ton feu ne dure guère,
Un rien l'allume, un rien l'éteint.
Amour! Ton feu ne dure guère,
Un rien l'allume, un rien l'éteint.

АХ, ЦІ БЫЎ СЭНС...

Fallait-il me guérir

Allegro agitato ♩ = 138

1 *f* *mf* *f*

5 *f*

10 *p*

Ах, ці быў сэнс, ці быў — так мой глы - міць да -
Fal - lait - il me gué - rit de ma cré - du - li -

вер?
té, Ах, ці быў сэнс, ці быў -
fal - lait - il me gué - rit

13

так мой глу - миць да - вер?
de ma cré - du - li - té, Бо без я - го ас -
par el - le si sou -

16

p

тыў
vent про - мень на - дзей ця - пер,
de la fé - li - ci - té

19

cresc. про - мень щас - ця згас без да - ве -
le ra - pide é clair se pro - lon -
cresc. *f*

22

cresc. *f*

ру.
ge.

25

diminuendo

28

p

p

Poco meno mosso

p dolce

Шчас - ця а - пош - ні след ас - ть, шчас - ця след - ці
 Quand le bon-heur tient au men - songe pour - quoi di - re

32

p dolce

быў ён, ці быў?
 la vé - ri - té,

Шчас - ця след - ці
 pour - quoi di - re

35

mf

p

Темпо I

39

быў ён, ці быў?
la vé - ri - té.

p cresc.

43

А у са - бе ка -
Si ja - mais vous ces -

dim.

p

mf

47

лі siez за - ха - ва - еш ты ве - ру, лас таў - ка
siez de m'ai-mer mon a - mi - e, moi qui jus -

mf

51

ты ма - я, лас - таў - ка ты ма - я, я у са - бе ня -
q'ua la mort comp - te sur vo - tre coeur,iais - sez moi mon er -

dim.

p

cresc.

су ду - ху твай - го кра - су
 reur pour me lais - ser la vi - e,

55 *cresc.*

p

каб і ў па - мыл - цы я нёс на са - бе свой
 lais - sez moi mon er - reur pour me lais - ser la

58 *p*

сум.
vie.

61 *mf*

64

67 *p* *smorz.* *pp*

ТОЛЬКІ ВАМІ ЛЕТУЦЕНЮ

C'est pour vous

Moderato ♩ = 88

1 *mf*

5 *dolce*

Толь-кі
C'est pour

ва - мі ле - ту - це - ню, вас ка - хан - нем я рад - ню, толь-кі
vous que je res - pi - re, mes vrais biens sont mes a - mours; c'est pour

9 *p*

ва - мі ле - ту - це - ню і ка - хан - нем вас рад-ню,
vous que je res - pi - re, mes vrais biens sont mes a - mours;

13 *mf*

mf

я пад ва-мі, ў ва - шым це - ню вамад - да - ны, ва - мі сню. Ва-мі
 vous a-vez sur moi l'em - pi - re, que les dieux ont sur vos jours. C'est pour

17 *mf*

P

я і ле - ту - це - ню і ка - хан - нем вас рад - ню.
 vous que je res - pi - re, mes vrais biens sont mes a - mours.

21 *mp* *P*

Poco piu mosso

Ба - чу я вас, і свят - ле - е не - ба з-пад на - ві - сі хмар. Ка -
 Quand je vous vois tout s'é - clai-re, tout me pa - rait s'en - flam-mer, l'a -

25 *mf*

Tempo I

хан - не ства-раць у - ме - е прад - мет спа-кус - лі - вых мар. Ва-мі
 mour vous for - ma pour plai - re, les dieux m'ont fait pour ai - mer. C'est pour

29

я і ле - ту - це - ню, вас ка - хан - нем я рад - ню, я пад
 vous que je res - pi - re, mes vrais biens sont mes a - mours; vous a -

33 *f*

ва - мі, ў ва - шым це - ню вам ад - да - ны, ва - мі сню. Я пад
 vez sur moi l'em - pi - re, que les dieux ont sur vos jours, vous a -

37 *mf*

ва - мі, ў ва - шым це - ню вам ад - да - ны, ва - мі сню.
 vez sur moi l'em - pi - re, que les dieux ont sur vos jours.

41 *p*

45 *mf dolce* *mp* *p*

ЦЁПЛЫ ЎСПАМІН

Doux souvenir

Andantino ♩ = 66

1. Цёп - лы ўспа - мін, з та - бой я ма - ла -
 1. Doux sou - ve - nir, je ché - ris ta puis -

1 *p*

дзе - ю, шчас - ця мне дай, каб цві - ла зноў ду -
 san - ce, viens à mon âme ar - por - ter le bon -

5

ша, цёп - лы ўспа - мін, ты леп - шы за на -
 heur! Doux sou - ve - nir vaut mieux que l'es - ré -

9

дзе - ю, што ча - сам горш, чым хлус - ня, чым іл -
 san - ce qui trop sou - vent n'est qu'un son - ge trom -

13 *mf*

жа, реур, што qui ча trop - сам sou - vent горш, н'ест чым qu'un хлус - ня, son - чым іл - ge trom-

17 *p* *ten.* *p colla voce*

жа. реур! //спрах. // plus.

21 *p* *semplice*

2. Цёплы ўспамін, як светлае акно ты,
Скрушлівых слёз і тугі ты юдоль,
Цёплы ўспамін з дзіцячых дзён блазноты,
Старасць маю суцяшай і мой боль,
Старасць маю суцяшай і мой боль.
3. Цёплы ўспамін даброцяў нашых, веры
Часам нясе жаль і сум, нават страх.
Сэрца, аднак, прымае больш хімеры –
Шчасце было, – дух яго звёўся, спрах,
Шчасце было, – дух яго звёўся, спрах.

2. Doux souvenir, d'un trait de bienfaisance,
Nous attendrit et fait couler nos pleurs.
Doux souvenir des beaux jours de l'enfance
De l'âge mûr peut charmer les douleurs!
De l'âge mûr peut charmer les douleurs!
3. Doux souvenir, d'un bien qui fût naguère
Cause souvent regrets trop superflus;
Mais le cœur aime une douce chimère
Qui lui tient lieu d'un bonheur qui n'est plus.
Qui lui tient lieu d'un bonheur qui n'est plus.

БЫЛОЕ ШЧАСЦЕ *Félicité passée*

Larghetto ♩ = 69

Мі - нуў - ся шчас - ця час, звёў - ся
Fé - li - ci - té pas - sée qui ne

1 *sfp* *sfp* *mp* *simile*

час, згас - лі дні, боль ма - іх дум па -
 peut re - ve - nir, tour - ment de ma pen -

6 *p*

гас, боль ма - іх дум па - гас, боль ма - іх дум па -
 sée, tour - ment de ma pen - sée, tour - ment de ma pen -

10 *cresc.* *f* *col canto*

гас. І што мне
 sé - e, que n'aije en

14 *fp* *p*

без ця - бе? Згу - бле - ны час, ад -
 te per - dant! Per - du, per - du le

18 *f*

HO - ўспа-мін!
sou - ve - nir!

22 *mf*

27 *dim.* *poco rit.* *pp*

МІЛАЯ ХАЦІНА *Humble cabane*

Moderato ♩ = 80

1 *mf* *espressivo*

1. Баць - каў ку - ток, я - го ха - ці - на, ты свед - ка ра - дас -
1. Hum - ble sa - ba - ne de mon pè - re, tè - moin de mes pre -

5 *p*

цяў бы - лых, я ля - чу к та - бе ва ўспа - мі - нах з зем - ляў, з да - ля -
 miers plai - sirs, au fond d'u - ne terre é - tran - gè - re, c'est vers toi que

чы - няў чу - жых. У лі - па - вым це - ню, бы ў фут - ры, на па - гор - ку
 vont mes sou - pirs, le jeu - ne til - leul qui t'om - brage et la mon - tagne et

ты ста - іш, сель - скі пей - заж і мі - лы ху - тар, - ў ду -
 le ha - meau, de ton a - gres - te pa - у - sa - ge tout

шу тва - я лі - ец - ца ціш. Сель - скі пей - заж
 me re - tra - се le ta - bleau, de ton a - gre

і мі - лы ху - тар пе - рад ва - чы - ма ты ста - іш.
 ste pa - y - sa - ge tout me re - tra - ce le ta - bleau.

22

poco rit. *p*

2. Я не зайздросціў, мне карцінна
 Як цуд адкрыўся там палац;
 Толькі ты, святая хаціна,—
 Мой апошні любасны шанц.

Адкуль жа прыйшла радасць тая,
 Сэрца грудзі рве чаго,
 Хоць нават неба не вітае
 Жыцця ў мінуласці майго.
 Хоць нават неба не вітае
 Лёсу шчаслівага майго.

3. Жыў бы я тут свабодна, вольна
 Пасля усіх маіх трывог;
 І з Луізаі ціхасці польнай
 Полаг шчасця нас убярог.

О лютня мая! Асалода!
 Пад рукой маёй дрыжы!
 Вабіць мяне твая свабода,
 Твой гук — як спеў маёй душы.
 Вабіць мяне твая свабода,
 Гук твой — як спеў маёй душы.

2. J'ai vu devant moi sans envie
 S'ouvrir de superbes palais;
 C'est toi, ma cabane chérie,
 Qui peut remplir tous mes souhaits!

D'ou vient cette joie inquiète,
 Dont ton seul nom saisit mon coeur,
 Si dans ta paisible retraite
 Le ciel n'eût fixé mon bonheur!
 Si dans ta paisible retraite
 Le ciel n'eût fixé mon bonheur!

3. J'y vivrais donc libre et tranquille
 Après tant de pas incertains;
 Et Louise dans ce doux asyle
 Viendrait partager mes destins.

O mon luth! Qu'avec complaisance
 Je te sens frémir sous mes doigts!
 Si j'obtiens ma double espérance,
 C'est à tes sons que je la dois.
 Si j'obtiens ma double espérance,
 C'est à tes sons que je la dois.

АПОШНІ ЦУДОЎНЫ ВОСЕНЬСКІ ДЗЕНЬ

Le dernier beau jour d'automne

Andantino $\text{♩} = 69$

mp dolce *mf*

1. До - лу а - па - ла ліс - це з дрэў, за - ва - лак -
 1. Dé - jà la feuil - le dé - ta ché - e s'en vole au

8 *p*

ло аб - шар сму - гой. Тра - вы па - жух - лі, край сша -
 gré de l'a - qui - lon, de sa dé - pouil - le des - sé

14 *p*

рэў, знік - лі квет - кі - кра - са лу - гоў. Больш ду -
 ché - e la fleur a jau - ni le val - lon, sous le

20 *p*

бы не сце - люц - па не - нем, больш ня - ма за -
 ché - ne il n'est plus d'om - bra - ge, aux bos - quets il

26 *p*

мро - е - ных пар, бы - вай, ма - я вѣс - ска, - а - сен - ні твій а -
 n'est plus d'a - mour. Je vais sa - lu - er au vil - la - ge le der-

31 *mf*

пош - ні дар. Бы - вай, ма - я вѣс - ка, - а - сен - ні твій а - пош - ні
 nier beau jour, je vais sa - lu - er au vil - la - ge le der - nier beau

35 *p*

1., 2., 3. дар. // дзѣн.
 jour! // jour!

40 *pp*

2. Стылае сонца рэдкі час
 Можа ледзь-ледзь сагрэць цяплом,
 Ластаўка шле апошні раз
 Прывітанне нам і паклон.
 Шчабячы, ах, ластаўка наша,
 Сабірай у вырай радню, –
 Бывай, мілы край, быццам кажа
 І зямлі, і дню.
 Бывай, мілы край, быццам кажа
 І зямлі, і дню.

2. Les rayons d'un soleil d'automne
 À peine attiédissent les cieux,
 L'hirondelle nous abandonne,
 Et quitte, en gazouillant, ces lieux.
 Son joli chant semble nous dire:
 Adieu, beau ciel, riant séjour!
 Je pars et veux encore sourire
 Au dernier beau jour!
 Je pars et veux encore sourire
 Au dernier beau jour!

3. Выйшаў дзядок на сенажаць,
 Зноў перажыць свой доўгі век,
 Зноў узгадаць былую жарсць –
 Юнай марай сніць чалавек
 Пры канцы пражытае долі,
 Пры канцы жыцця, што, як сон,
 Страсае з сябе пыл паволі
 Перажытых дзён.
 Страсае з сябе пыл паволі
 Перажытых дзён.
4. Дык не шкадуй і ты сяйва,
 Вечна не жыць, на ўсё свой час,
 Перш чым сягне па нас зіма,
 Хай наш квет спвіце хоць бы раз.
 Хутка нас краса пакідае,
 Нікне ў нас любоў, нібы цень,
 Жыццё наша – міг, прападае,
 Як асенні дзень.
 Жыццё наша – міг, прападае,
 Як асенні дзень.

3. Le vieillard vient dans la prairie
 Rêver au déclin de ses ans.
 En voyant cette herbe flétrie
 Qui fléchit sous ses pas tremblants,
 Songeant au bout de sa carrière,
 Aux biens qui l'ont fuit sans retour,
 Il entr'ouvre encore sa paupière
 Au dernier beau jour!
 Il entr'ouvre encore sa paupière
 Au dernier beau jour!
4. Semons de fleurs notre existence,
 Le temps saura bien les flétrir
 Avant que notre hiver commence,
 Trop heureux qui sait les cueillir!
 Bientôt la jeunesse est fanée,
 Il n'est qu'un instant pour l'amour;
 Notre vie a, comme l'année
 Sont dernier beau jour!
 Notre vie a, comme l'année
 Sont dernier beau jour!

ДАФНІ *Dafni*

Allegretto ♩ = 96

Andante ♩ = 72

Даф - на, у сэр - ца мне ўвай-
 Vie - ni al mio sen che pal - pi -

дзі, Даф - на, у сэр - ца мне ўвай - дзі,
 ta, vie - ni al mio sen che pal - ri - ta

16

сэр - ца ма - ё аз - вец - ца, сэр - ца ма -
 del più co - stan - te ar - do re, del più co -

21

ё аз - вец - ца. Даф - на, Даф - на, сэр - ца ка -
 stan - te ar - do - re. Daf - ni, Daf - ni, mio dol - ce a -

26

p

ха - е, ра - дас - шю сэр - ца ма - ё а - бу - дзі,
 mo - re, deh vie - ni, deh vie - ni, e non tar - dar,

32

Poco piu mosso

мне зноў - бу - дзі! Па - дас - на бу - дзе
 e non tar - dar! Go - drai, go - drai di

37 *f* *poco rit.* *f* *p*

тай - най спо-вед-дзю выз - наць сва - ё ка - хан - не,
 gio - ia in - so - li - ta pres - so il tuo be - ne as - si - so,

43

лю - бас - на дзе пры - знан - не ста - нец - ца
 mi leg - ge - rai nel vi - so i mo - ti

49 *cresc.* *mf* *p*

Tempo I

не ў да - кор. Што не за - зна - ла ты па-чун -
 del mio cor. Ah! Al tuo cor se non par - la -

54 *mf*

cresc. ed espressivo

ця пал - кай ма - ёй пяш - чо - ты... Гор - ка... Гор - ка...
 по i dol - ci af - fet - ti mie - i, van - ne, van - ne,

60 *p* *cresc.*

То - е, што ты... за кра - та - мі го - ры - чы, а не жыц -
 che in gra - ta sei, che non so - no - sci, che non со - по - sci а -

66 *p*

ця. Даф - на, Даф - на, сэр - ца па -
 тор. Daf - ni, Daf - ni, mio bel te -

71 *espressivo*

ла - е, ра - дас - цю сэр - ца ты мне зноў бу - дзі!
 so - ro, deh vie - ni, deh vie - ni е non тар - дар,

76

poco rit.

мне зноў бу - дзі!
е non tar - dar!

81 *mf* *poco rit.* *a tempo mf*

86 *rall.* *pp*

ФРАНЦІШАК КСАВЕРЫ АГІНСКІ
ВЫБРАНЬЯ РАМАНСЫ

ЛІЛЕЯ

Le Lis

Moderato $\text{♩} = 88$

1. Вы - рас - ла на аб - ша - рах Фло - ры
 1. E - tait un lis aux champs de Flo - re

1 *mf*

лі - ле - я - знак чыс - ці - ні; доў - га ра - сі - лі квет - ку
 ligne d'in - no - cence et can - deur; long - temps bai - gné des pleures de l'au

4 *mp*

зо - ры, гор - кі боль ад - вя - лі я - ны.
 re a - vait ex - ha - lé sa dou - leur;

7

Ры - цар, ка - лі і - шоў на бой, зняў пе - рад ё - ю бе - лы
 beau che - va - lier al - lant en quer - re ра - rut por - tant blan - che cou -

10 *p* *mf* *p*

espressivo

плащ, "Та-ям - ні - ца, - ска-заў ён, - з та - бой", сля-зу су -
 leur dit tout bas "Ten dres-se et mys - tè - re", le lis sen -

13

няў і гор-кі плач. "Та-ям - ні - ца, - ска-заў ён, - з та -
 tit sé - cher ses pleurs. Dit tout bas "ten - dres-se et mys -

16

бой", сля-зу су - няў і гор-кі плач. // слёз.
 tè - re" le lis sen - tit sé - cher ses pleurs. // pleurs.

19 *f* *mf*

23 *mp* *pp*

2. А неўзабаве даравала
Квет яму ружа сама,
Квет у красе і ў гордай славе –
Прыгажэйшых нідзе няма.
Ружа не можа пакахаць,
Любіць яна другіх любоў.
«Таямніца», – паспеў ён сказаць,
Заплакала лілея зноў.
«Таямніца», – паспеў ён сказаць,
Заплакала лілея зноў.

3. Рыцар, вярніся... бо лілея
Хай табе прыклад дае:
Ружа з палёў заўжды знікае, –
А лілея расце далей.
Дружа, будзь верны і надзей
Траціць не варта на свой лёс:
Таямніца цябе хай вядзе,
Каб не было ў лілеі слёз.
Таямніца цябе хай вядзе,
Каб не было ў лілеі слёз.

2. Bientôt au guerrier infidèle,
Rose offre traits épanouis;
Rose des fleurs est la plus belle
Mais n'a pas la candeur du lis;
Ne veut aimer, ne veut que plaire;
Mais éblouis de ses couleurs
L'ingrat dit: "Tendresse et mystère".
Le lis sentit renaître ses pleurs.
L'ingrat dit: "Tendresse et mystère".
Le lis sentit renaître ses pleurs.

3. Reviers au lis... las! avec l'Age.
Leçon tardive l'instruira:
Aux champs, comme en ton beau visage
Rose passe et lis restera.
Doux ami! Sois fidèle, espère!
Garde toujours blanches couleurs:
Dis qu'à moi "Tendresse et mystère"
Lis, pour jamais sécher ses pleurs.
Dis qu'à moi "Tendresse et mystère"
Lis, pour jamais sécher ses pleurs.

ПАМАНС *Romance*

Andantino ♩ = 69 *mf*

1. Я – у Ша - тэ - лі, я з та -
1. Dans le Cha - tel je suis en

бой;
tré; бла - сла - вен - не бо - лю па - ку - ты! У - сёй ду -
oh! com - bien bé - nie ma bles - su - re! Pour l'ob - te -

шой за гэ ты боль ра-ды я, да лож-ка пры-
 nir au-rais pleu - ré, plus que pour le mal que j'en -

ку - ты. О! Боль са - лод - кі, што тры -
 dure. О! ма tant bel - le! Mon ef -

f poco animato

poco animato mf

вожыш? Па-тры-вай да-лей ва мне, - мру ад ка-хан-ня, так мне
 froi se-rait d'en gué-rir par trop vi - te; Las! meus d'amour quand je te

Tempo I

го - жа, і так ба - ліць, ка - лі боль мі - не.
 vois, meus de dou - leur quand je te quit - te.

19

2. Стылы ў вачах адбіўся жах,
 Піку з цела як даставала,
 Страла ж любові мне сэрца – ах!
 Працяла пакутлівым джалам.
 Быў гэта подзвіг. І стралою
 Боль салодкі грудзі рве
 Радасць, калі мой боль са мною,
 І так баліць, калі боль міне.
3. Шкода, што ўжо здаровы я,
 Адступіў мой боль мілай раны,
 Цяпер мой боль – любоў твая,
 Я цяпер – у боль закаханы.
 Знік страх, і мне так ясна стала,
 Тайна ўжо адкрыта мне:
 Шчаслівы – цябе пакахала,
 Няшчасны ты, калі боль міне.

2. Quand les regards pleins de Terreur
 Voyaient me jeter un fer de lance
 Las! venait plus loin dans mon coeur
 Trait d'amour perçant, qui s'avance;
 Mais ce trait, des yeux tendre exploit,
 Fait doux mal au sein qui palpite;
 C'est plaisir quand on le reçoit,
 Et c'est douleur quand il nous quitte.
3. Las! Il me faudra donc quérir!
 Voir finir ta pitié! tes larmes!
 Oh! bientôt dois-je en périr,
 Serai blessé pour voir tes charmes;
 Mais ne crains rien; mystère adroit,
 Frère d'amour, marche à sa suite;
 Bonheur viet quand il l'aperçoit
 Et fuit quand mystère nous quitte.

Змест

3

С. Немагай. Уступ

11

Міхал Казімір Агінскі — Ганна Каржанеўская

Да Касі

Фрагменты вакальнага цыклу

Словы М. Каз. Агінскага,
пераклад з польскай В. Сёмухі

12

Пра дарагое імгненне
O drogim momencie

14

Неспадзяваны добры дзень
Niespodziewany dobry dzień

17

Пра маскі
O minach

20

Пра навігацыю
O żegludze

22

Пра каляндар
O kalendarzu

25

Пра зямлю
O ziemi

27

Пра агонь
O ogniu

30

Пра ваду
O wodzie

35

Міхал Клеафас Агінскі

Выбраныя рамансы

Словы невядомых аўтараў,
пераклад з французскай Л. Казыры і В. Сёмухі

36

Аддаюся я каханню
Livrons nous au tendre amour

38

Пра дробязь
Sur un rien

40

Ах, ці быў сэнс...
Fallait-il me guérir

45

Толькі вамі летуценю
C'est pour vous

48

Цёплы ўспамін
Doux souvenir

49

Былое шчасце
Félicité passée

51

Мілая хаціна
Humble cabane

53

Апошні цудоўны восеньскі дзень
Le dernier beau jour d'automne

Словы Ж. Э. Эсмінара (1769-1811),
пераклад з французскай Л. Казыры і В. Сёмухі

56

Дафні
Dafni

Словы Дж. Б. Перучыні,
пераклад з італьянскай В. Сёмухі і Ю. Тамашэвіч

63

Францішак Ксаверы Агінскі
Выбраныя рамансы

Словы невядомых аўтараў,
пераклад з французскай Л. Казыры і В. Сёмухі

64

Лілея
Le Lis

66

Раманс
Romance

Серыя нотных выданняў
«Музыка старажытных сядзібаў»

Укладанне Г. Б. Каржанеўскай, В. І. Скорабагатава

Музыка сям'і Агінскіх
Вакальныя творы

*У афармленні супервокладкі выкарыстаны рэпрадукцыі з малюнкаў
Леанарда Ходзькі «Сядзіба ў Залессі» (малюнак з натуры, 1822)
і невядомага аўтара пачатку XIX стагоддзя «Слонім. Канал Агінскага».
Партрэты Міхала Казіміра і Міхала Клеафаса Агінскіх работы Валяр'яна Янушкевіча*

Адказы за выданне *Г. Г. Лыч*
Рэдактар *Н. А. Дашкевіч*
Мастак *Т. В. Гардашнікава*
Камп'ютарны нотны набор і вёрстка *І. А. Катаева*
Камп'ютарная вёрстка *К. М. Елісееў*

Падпісана да друку з арыгінал-макета 12.06.2000. Фармат 60x90¹/₈.

Папера афсетная. Друк афсетны. Гарнітура «Times».

Ум.-друк. арк. 9. Тыраж 250 экз. Заказ № 124.

Надрукавана ў друкарні ТОО «Паліфакт».

Ліцэнзіі: ЛВ № 22 ад 1.08.97 г., ЛП № 201 ад 05.01.98 г.

220012, г. Мінск, зав. Калініна, 12.

У папярэдніх выданнях серыі:

1995 — «Музыка сям'і Ельскіх. Творы для фартэпіяна»

1996 — «Музыка сям'і Ельскіх. Творы для скрыпкі і фартэпіяна»

1997 — «Антоній Генрык Радзівіл. Вакальныя творы»

1998 — «Ян Давід Голанд. Агатка, або Прыезд пана. Клавір оперы»

1999 — «Антоній Генрык Радзівіл. Фрагменты з оперы «Фаўст»